

SİVİL TOPLUM AFET PLATFORMU: III. ÇALIŞMA GRUPLARI TOPLANTISI RAPORU

Tarih: 17 Ekim 2014

Hayata Destek Derneği, Mahalle Afet Gönüllüleri (MAG) Vakfı ve Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından organize edilen "Sivil Toplum Afet Platformu: III. Çalışma Grupları Toplantısı", 11 farklı kurumdan toplam 18 kişinin katılımıyla 17 Ekim 2014 tarihinde Hayata Destek Derneği'nde gerçekleşti.

Katılımcı Kuruluşlar: Afette Rehber Çevirmenlik, Afete Hazırlık ve Deprem Derneği (AHDER), Afetlerde Psikososyal Hizmetler Birliği, Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği Sağlam Kobi Projesi, İstanbul Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV), Hayata Destek Derneği, Kadıköy Belediye Başkanlığı, Uluslararası Medikal Kurtarma Ekipleri Derneği (UMKE-DER)
Toplantı üç bölümden oluştu:

1. Açılış , Giriş ve Yapılanma

SİTAP Sekretarya Koordinatörü Gonca Girit McDaniel'in yaptığı açılış konuşmasında 21 Nisan 2014 tarihinden bu yana SİTAP tarafından gerçekleştirilen faaliyetler özetlendi; Kasım ve Aralık ayları için planlanan etkinliklerin duyurusu yapıldı. Ardından, SİTAP Yönetim Kurulu Zeynep M. Sanduvaç'ın moderatörlüğünü yaptığı toplantı gerçekleştirildi. Moderatör, 21 Nisan 2014 tarihinde gerçekleşen SMART Hedef Belirleme Toplantısında, çalışma gruplarının hedeflerini belirlediğini bununla birlikte grupların aktif olarak bu hedefler çerçevesinde aksiyona dönük bir çalışma içinde olmadığına dikkat çekti. Gonca Girit McDaniel, Sivil Aktörler Arası İletişim ve Bilgi Paylaşımı çalışma grubunun somut çıktılar elde ettiğini belirterek grup adına yapılan çalışmaları sundu. Ancak bu çalışmaların Sekretarya tarafından proje aktiviteleri olarak yerine getirildiğini belirtti. Bu anlamda tam olarak "çalışma grubu aktiviteleri" ne bir örnek teşkil edemeyeceğini, bununla birlikte SMART hedef yaklaşımının işletilmesi açısından bir örnek olabileceğini vurguladı (Ek : SİTAP Etkinlik Sunumu).

Ardından, bir önceki toplantıda çalışma gruplarının belirledikleri hedefler ve iş planları ekrana yansıtıldı ve kısaca her birinin üzerinde tartışıldı.

2. Çalışma Gruplarının etkin ve verimli çalışması konusunda paylaşım

Birinci bölümün ardından çalışma gruplarının SMART hedefler (SMART: Belirli, Ölçülebilir, Ulaşılabilir, Uygun, Zaman Sınırlı) çerçevesinde nasıl daha etkin ve verimli çalışabileceği hakkında üyelerin düşüncelerini paylaştığı bölüme geçildi.

Çalışma gruplarının aşağıdaki çerçeve-yöntem doğrultusunda çalışması konusunda mutabık kalındı:

- Bundan sonraki çalışmalar, "Yasal Çerçeve", "Zarargörebilir Gruplar" ve "Sivil Aktörler Arası İletişim ve Bilgi Paylaşımı" başlıklı temalar altında yürütülecek. "AFAD ile İlişkiler" grubunun bir önceki toplantıda belirlediği iş planı SİTAP'ı tanıtmak ve diğer grupların hazırladığı

politika önerilerini paylaşması amaçlı AFAD ziyareti ile sınırlıydı. Ancak halihazırda SİTAP'ın AFAD tarafından biliniyor olması ve diğer gruplarında henüz politika önerileri geliştirmemiş olması sebebiyle "AFAD ile ilişkiler" çalışma grubu ile devam edilmemesi kararı alındı.

- Bu temalar altında grup üyeleri, ihtiyaca yönelik çalışma grubu konu başlıkları önerebilecekler. Her tema altından birden fazla konu için çalışma grubu önerilebilir. Ancak bu konu başlıklarının afet risklerinin azaltılması ve afet müdahalesi çalışmaları ile ilişkili olması beklenmektedir.
- Önerilen konu başlıkları için SMART (*Belirli, Ölçülebilir, Ulaşılabilir, Uygun, Zaman Sınırlı*) hedefler ve çalışma planı belirlenerek çalışmalar sürdürülecek. Bu konuda Sekreteryaya'dan destek alınabilir.
- Önerilen konu başlıkları çevresince Sekreteryaya SİTAP üyelerine çağrı yapacak ve çalışmalar diğer üyelerin katılımıyla devam edecek.

3. Mevcut çalışma grupları çalışma alanları ile ilgili konu önerileri ve çalışma yönteminin belirlenmesi:

Toplantıda, Zarar Görebilir Gruplar Çalışma Grubu'ndan Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği ve Kadınlarla Dayanışma Vakfı ile Yasal Çerçeve Çalışma Grubu'ndan Mahalle Afet Gönüllüleri Vakfı üç çalışma konu başlığı önerdiler.

Önerilen konular genel grup içerisinde tartışıldı. Toplantı sırasında yapılan tartışmaları aşağıda bulabilirsiniz. Çalışma konu başlıklarını öneren kurumların hazırladığı grup bilgi notlarını ise yakın zamanda sizinle paylaşıyor olacağız.

ÇALIŞMA GRUBU KONU ÖNERİLERİ:

I. Afet ve acil durumlarda mahpuslar (engelliler, yaşlılar, yabancılar, çocuklar, LGBT , vb.)

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Zafer Kıraç tarafından önerilen afet ve acil durumlarda mahpusların konumları konusu çalışma katılımcılar tarafından tartışıldı ve bu konuya yönelik bir çalışmanın başlatılması kabul edildi. Afet konusunda hapisanelerdeki mevcut uygulamalar araştırılarak ihtiyaç ve eksikliklerin tespit edilmesinin gerekli olduğu vurgulandı. Engelli, yaşlı, yabancı, çocuk ve LGBT alt gruplarını da içine alan mahsuplar konusuna yönelik yapılan değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

- Mahpusların acil durumlar ve afetlerde görebilecekleri zararların belirlenebilmesi ve önlemlerin alınabilmesi için öncelikle bu gruba yönelik önyargıların kırılması, kuruluşlar arasında bilgi paylaşımı yapılması ve resmi kurumların afete yönelik söylemlerinin mahsupları da içermesi gerekmektedir. Bu nedenle öncelikle bir algı çalışması yapılmalıdır.
- Hapishane binalarının da İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP) mevzuatı kapsamına alınması talep edilebilir. Özellikle tahliye konusu yurtdışı uygulamaları da araştırılarak gündeme taşınabilir.
- Mahpuslar içinde özel ihtiyaç sahibi gruplar; engelliler, çocuklar, yaşlılar, LGBT, yabancılar üzerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Afet ve acil durumlarda hapisaneler konusu anneleriyle yaşayan bebekler özelinde de gündeme alınmalıdır.

Bu konu için;

- Türk Psikologlar Derneği tarafından hapisane psikologları ile çalışılabileceği önerisi yapıldı.
- Afette Rehber Çevirmenler Derneği tarafından tahliye uygulamalarının yabancı kaynaklarda taranması konusunda destek verilebileceği belirtildi.
- Bu çalışma çerçevesinde bir hapisane seçilerek ziyarette bulunulması gündeme geldi ve genel grupta kabul gördü.

II. Kadın örgütlerinin afet risklerinin azaltılması ve afet müdahalesi çalışmaları konusunda bir araya getirilmesi için yol haritası hazırlanması:

Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yöneticisi Özgül Kaptan, kadın örgütlerinin afet ve acil durumlara hazırlıkları konusunda öncelikle bu kuruluşlarda afet algısının güçlendirilmesi gerekliliğini vurgulayarak konuyu katılımcıların tartışmasına açtı. Aşağıda sıralanan değerlendirmelerin ardından bu konunun da çalışma gruplarının gündemine alınması kararı verildi.

- SİTAP, çalışma alanı doğrudan afet olmayan sivil aktörleri de bir araya getirebilir. Afet kavramına yönelik algının hak ettiği önem düzeyine ulaştırılabilmesine yönelik savunuculuk çalışmaları SİTAP altında yapılabilir. Kadınlara yönelik çalışan sivil kuruluşlarda afet ve acil durumlara hazırlık konusunun önem algısı çok güçlü değil. Bu noktada kadın örgütleri biraraya gelebilir ve konusu afet olan bir yol haritası hazırlanabilir. Türk Psikologlar Derneği tarafından kadın gruplarına Soma maden kazası örneğinden yola çıkılarak afet sonuçlarının kadın ve çocuk grubuna etkisi anlatılabilir.
- Afet kavramı ve tanımına yönelik olarak terminolojik bir çalışma da bu kapsamda ele alınabilir. Birleşmiş Milletler afet tanımı bu tür çalışmalarda sistematik olarak kullanılarak çaresizlik içeren söylemin toplumsal zihinde yer etmesi önlenebilir. Kavramsal çalışma ve yeni söylem oluşturma çalışmaları için Türk Psikologlar Derneği'nden de destek alınabilir.

III. Afet gönüllülüğü konusunun mevcut yasal çerçeve içindeki yeri:

Mahalle Afet Gönüllüleri Genel Müdürü Elvan Cantekin, gönüllülük kavramının mevcut mevzuatta oldukça muğlak olarak tanımlanıyor olmasının afet konularına yönelik uygulamaları olumsuz yönde etkilediğini belirtti ve bu konuyu gündeme getirdi. Katılımcılar tarafından da konunun önemi vurgulandıktan sonra konunun Yasal Çerçeve Grubu altında çalışılmasına karar verildi.

- Gönüllük konusu, mevzuattaki tanımı ve yeri ile bağlantılı olarak STK'ların mevzuatla ilgili yaşadıkları sıkıntılar, anket ve toplantılar aracılığı ile tespit edilebilir.
- Gönüllü kavramının anlamı mevcut mevzuatta çok net tanımlanmıyor. Bu çerçevede gönüllülük sözleşmesinin nasıl olacağı ve kamu ve gönüllü birey/kuruluş arasındaki ilişkinin nasıl olacağı tartışılabilir.

4. Sonuç ve Sonraki Adımlar

Toplantının son bölümünde aşağıdaki kararlar alındı:

- Çalışma grupları adına öneride bulunan 3 temsilci tematik kısa bilgi notu eşliğinde SİTAP üyelerine bu çerçevede birlikte çalışmak üzere bir çağrı metni hazırlayacak.
- Bu çağrı metni SİTAP Sekretaryası tarafından üyelere duyurulacak.
- Önerilen üç tema konusunda çalışmak üzere, gönüllü olan kişi ve kuruluşların bir araya getirilmesinde ve çalışmalar konusunda Sekretarya kolaylaştırıcılık rolüne devam edecek.
- Gelişmelere paralel olarak bir sonraki toplantının organizasyonunu yapacak.